

POSTANOWIENIE

22 sierpnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 22 sierpnia 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M.M.

przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z 11 marca 2024 r., V Ca 3292/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. obciąża kosztami postępowania kasacyjnego pozwaną, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w

zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca Bank S.A. powołała się występowanie w sprawie zagadnień prawnych, dotyczących: a) skutków eliminacji postanowień przeliczeniowych z umowy kredytu zawartej z konsumentem, powiązanej z walutą obcą; b) oprocentowania, jakie należy przyjąć dla wyliczenia odsetek od hipotetycznego kredytu złotowego w razie stwierdzenia, że skutkiem abuzywności lub nieważności postanowień waloryzacyjnych zawartych w umowie kredytu indeksowanego (waloryzowanego) jest eliminacja mechanizmu waloryzacji z umowy i przekształcenie jej w kredyt złotowy; c) zgodności stwierdzenia upadku umowy kredytu z art. 321 § 1 k.p.c., jeżeli powództwo nie obejmowało roszczenia o ustalenie lub zapłatę, wywodzonego z „zarzutu upadku umowy”, a wyłącznie roszczenie o zapłatę przy założeniu obowiązywania umowy, oraz d) granic prawomocności materialnej wyroku wydanego w sprawie dotyczącej abstrakcyjnej kontroli abuzywności wzorca umownego. Zwróciła ponadto uwagę – w zbliżonym kontekście – na potrzebę wykładni art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w związku z art. 7 ust. 1 i 8b ust. 1 dyrektywy Rady (WE) nr 93/13 z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. UE L 95, poz. 29, dalej - „dyrektywa 93/13”) oraz art. 353¹ k.c. w związku z art. 58 § 1 i 3 k.c. w związku z art. 2, 31 ust. 3 i 32 ust. 1 Konstytucji RP, a także art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w związku z art. 7 ust. 1 i 8b ust. 1 dyrektywy 93/13 i art. 353¹ k.c. w związku z art. 58 § 1 i 3 k.c., art. 321 § 1 k.p.c. i art. 365 k.p.c.

Powołanie się na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on precedensowy (nowy) charakter lub znaczenie dla rozwoju prawa. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych przepisów prawa i zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą; konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz.

151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14).

W świetle utrwalonego stanowiska, w celu uzasadnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) konieczne jest natomiast wykazanie, że określony przepis prawa lub zespół tych przepisów, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w judykaturze w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08 i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07).

Bliższa analiza wniosku nie pozwalała uznać, by w sprawie zakończonej zaskarżonym wyrokiem wystąpiły twierdzone przyczyny kasacyjne.

Przytoczone we wniosku wątpliwości, w zestawieniu z zarzutami skargi i przedmiotem postępowania przed Sądami *meriti*, odnosiły się w przeważającym zakresie do konsekwencji zawarcia w umowie kredytowej powiązanej z walutą obcą (frankiem szwajcarskim) postanowień umownych wyrażających ryzyko walutowe i odsyłających do tabel kursowych banku przy przeliczeniu waluty obcej na złote polskie i odwrotnie. Problematyka ta nie stanowi *novum* i była nie tylko wielokrotnie, lecz także wszechstronnie podejmowana w nowszej judykaturze Sądu Najwyższego w odniesieniu do zbliżonych treścią umów kredytowych oraz w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, co doprowadziło do utrwalenia się jednolitych kierunków orzecznich, w które wpisywał się zaskarżony wyrok (por. np. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr 2, poz. 20, z dnia 10 maja 2022 r., II CSKP 163/22, z dnia 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22, z dnia 13 maja 2022 r., II CSKP 405/22, z dnia 20 czerwca 2022 r., II CSKP 701/22, z dnia 9 września 2022 r., II CSKP 794/22, z dnia 26 stycznia 2023 r., II CSKP 722/22, z dnia 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22, z dnia 25 maja 2023 r., II

CSKP 1311/22, z dnia 28 lipca 2023 r., II CSKP 611/22, z dnia 25 października 2023 r., II CSKP 820/23, z dnia 29 listopada 2023 r., II CSKP 1460/22 oraz II CSKP 1753/22, i z dnia 19 stycznia 2024 r., II CSKP 874/22 oraz II CSKP 36/23; postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 sierpnia 2022 r., I CSK 1669/22, z dnia 27 kwietnia 2023 r., I CSK 3629/22, z dnia 8 grudnia 2023 r., I CSK 5651/22 i z dnia 29 maja 2024 r., I CSK 2038/23 oraz powołane tam dalsze orzecznictwo Sądu Najwyższego; w judykaturze Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zob. zwłaszcza wyroki z dnia 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, *I.W., R.W. przeciwko Bank BPH S.A.*, ECLI:EU:C:2021:341, z dnia 18 listopada 2021 r., C-212/20, *M.P., B.P. przeciwko „A.”*, ECLI:EU:C:2021:934, z dnia 16 marca 2023 r., C-6/22, *M.B., U.B., M.B. przeciwko X S.A.*, ECLI:EU:C:2023:216 i z dnia 23 listopada 2023 r., C-321/22, *ZL, KU, KM przeciwko Provident Polska S.A.*, ECLI:EU:C:2023:911).

Dodatkowo należało zauważyć, że w zakresie, w którym skarżąca wskazywała na wątpliwości dotyczące oprocentowania hipotetycznego kredytu złotowego, przy założeniu, że takie przekształcenie umowy miałoby stanowić prawidłowy skutek eliminacji abuzywnych postanowień przeliczeniowych z umowy kredytu powiązanej z walutą obcą, kwestia ta – w świetle powołanego wyżej orzecznictwa – nie mogła mieć wpływu na wynik postępowania kasacyjnego. Tę samą uwagę należało odnieść do wątpliwości związanej z granicami prawomocności materialnej wyroku wydanego w ramach abstrakcyjnej kontroli wzorca umownego (art. 365 w związku z art. 479⁴³ k.p.c.), mając na względzie, że Sąd Okręgowy samodzielnie ocenił niedozwolony charakter zawartych w umowie postanowień przeliczeniowych; Sąd ten odniósł się także do podniesionych w tej materii zarzutów apelacyjnych, wskazując, że niezależnie od rozważań dotyczących rozszerzonej prawomocności wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Sąd Rejonowy w sposób indywidualny zbadał kwestionowane w sprawie klauzule umowne.

Co się zaś tyczy wykładni art. 321 § 1 k.p.c., ocena, czy relewantne fakty, umożliwiające sądowi zgodne z tym przepisem wyrokowanie o żądaniu zapłaty na podstawie art. 410 k.c. w związku z nieważnością umowy stanowiącej zasadniczą podstawę żądania pozwu, zostały objęte podstawą faktyczną powództwa, zależy każdorazowo od okoliczności konkretnej sprawy, w tym interpretacji oświadczeń

procesowych powoda i konieczności zapewnienia pozwanemu możliwości obrony przed powództwem. W każdym zaś razie okoliczność, że powód opierał żądanie zasądzenia świadczenia na przekonaniu, że abuzywność postanowień umownych, a w konsekwencji konieczność ich eliminacji z umowy, nie musi prowadzić do upadku umowy, nie oznacza *per se* niemożności uwzględnienia tego żądania – w jego skwantyfikowanych granicach – na podstawie art. 410 k.c. (*da mihi factum dabo tibi ius*), jeśli w ocenie sądu kwestionowane postanowienia umowne okazały się rzeczywiście abuzywne, niemniej jednak konieczność ich pominięcia nie pozwalała na dalsze wykonywanie umowy w uzgodnionym kształcie i jako taka prowadziła do jej upadku (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2024 r., I CSK 180/23 i z dnia 14 listopada 2024 r., I CSK 3137/23, w których odniesiono się do zbliżonego zagadnienia, a także wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2023 r., II CSKP 1487/22, z dnia 20 marca 2024 r., II CSKP 2144/22 i z dnia 4 kwietnia 2025 r., II CSKP 762/23).

W tym stanie rzeczy, w zestawieniu z przywołanym orzecznictwem unijnym, jak również judykaturą Sądu Najwyższego, należało uznać, że wniosek nie ujawniał potrzeby kolejnej wypowiedzi orzeczniczej Sądu Najwyższego w objętej nim materii, z uwzględnieniem publicznoprawnych, ponadindywidualnych funkcji skargi kasacyjnej.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2, art. 98 § 1-1¹, art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

(K.G.)

[SOP]

